

աւրհնել ժ: — Առ հիւանդսն երթալ ժԱ: —
 Անբմ է շեղձ և հնձան աւրհնել ժԲ: — Միրգ
 աւրհնել ժԳ: — Ժամահար աւրհնել ժԴ: —
 Զնկարեալ Եկեղեցի աւրհնել ժԵ: — Նոր գիրք
 աւրհնել ժԶ: — Խունկ աւրհնել ժԶ: — Երդ-
 Պատարի ժԸ: — Վասն երաշտութեան ժԹ: —
 Խազող աւրհնէք Ի: — Մեկըրտութիւն ԻԱ: —
 Քառասնաւորեա տղայի ԻԲ: — Հարսանեաց հան-
 դերձ աւրհնել ԻԳ: — Պտակ առնել ԻԴ: —
 Պտակ վերացուցանել ԻԵ: — Երկրորդ պսակ
 ԻԶ: — Հաղորդ տալ ԻԷ: — Աշխարհաթաղ
 ԻԸ: — Աշխարհաթաղի այգուցն ԻԹ: — Տղա-
 յաթակ առնել Լ: — Տղայաթաղի այգուցն ԼԱ:
 — Է. օրէի կամ Խ. Ի կամ տարեցի ԼԲ: —
 Ողբ և երգ նընջեցելոց ԼԳ: — Գանձ և տաղ
 նընջեցելոց ԼԴ: — Գարձեալ գանձ նընջեցելոց
 ԼԵ: — Տաղ մանուկ նընջեցելոց ԼԶ: — Տաղ
 փոքր նընջեցելոց ԼԷ: — Տաղ փոքր տղայ ննջե-
 ցելոց ԼԸ: — Տաղ կտրիճ հասակ նընջեցելոց
 ԼԹ: — Տաղ հեռուոր նընջեցելոց Խ: — Տաղ զա-
 րիպ նընջեցելոց ԽԱ: — Հոգեհանգստի աղ աւրհնել
 ԽԲ: — Հատի պատարագի ԽԳ: — Տնականի աղ
 աւրհնել ԽԴ: — Տնականի սեղան աւրհնել ԽԵ:
 — Ապաշխարող աւրհնել ԽԶ: — Ապաշխարող
 արձակել ԽԷ: — Ոտընուայ առնել ԽԸ: —
 Քարող պատուիրանին ԽԹ: — Զուր աւրհնել
 Կ: — Խաչ աւրհնել ԿԱ: — Զնշխարս Երբոց
 փոխել ԿԲ: — Զրհոր աւրհնել ԿԳ: — Ժամա-
 աուն և ժողովուրդ աւրհնել ԿԴ: — Քահանա-
 յաթակ ԿԵ: — Քահանայաթաղի այգուցն որ
 է երկրորդ աւրհն ԿԶ: — Երրորդ աւուրն ԿԷ: —
 Զորբորդ աւուրն ԿԸ: — Հինկերորդ աւուրն
 ԿԹ: — Վեցերորդ աւուրն Կ: — Եւթներորդ
 աւուրն ԿԱ: — Հընկեռասան աւուրն ԿԲ: —
 Քառասներորդ աւուրն ԿԳ: — Քահանայի տա-
 րեցեան ԿԴ:

Ահա Հայր Մայրոցի 64 զուռներու ցանկը,
 որուն մէջ կը տեսնենք հայ աշխարհիկ լեզուով
 գրուած՝ ութը ողբ-գանձ-տաղերը, որոնց մէջ
 Ի յայտ կու գան նաև ժողովրդական և պարսիկ
 ու թուրք բաներ:

Հետաքրքրական և մատենագրական նորոյթ
 է այս Հայր Մայրոցի մէջ գրուած աշխարհիկ
 ողբ-տաղերը՝ մեռելներուն ձօնուած: ՌԴքան
 թանկագին գանձեր պիտի ըլլային նա և հար-
 սանեակն երգերն, կամ ժողովուրդի կեանքի այլ
 երեւոյթներուն նուիրուած ժողովրդական երգե-
 ռը, եթէ անոնք ևս մտած ըլլային Հայր Մաշ-
 տոցին մէջ:

Սակայն անշուշտ Մայրոց մը՝ իբր սրբազան

գիրք, չէր կրնար իր մէջ ամփոփել այդ տեսակ
 նիւթ ունեցող տաղեր, կամ գանձեր, այս պատ-
 ճառաւ Հայր Մայրոցն ալ միայն մեռելական
 երգեր կը պարունակէ. այս երգերն ալ արդէն
 ծանօթ են մեզի, հրատարակուած ըլլալով միջ-
 նադարեան քերթողներու գրուածներու հաւա-
 քածոներուն մէջ:

ՀԱՅՐ ԱՆՄԵՆԱՆ

Գ Ր Ա Կ Ա Ն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊԱՊԻՆԻ

ՀԱՅ ԵՒ ԳԻՆԻ

ԱՂՈՓՔ ԱԽՈՐԱՐՏՆԻ ՀԱՄԱՐ

Լեռներուն վրայ հովանաւոր ամպերէ
 Որ կը վարզեն սըրընթաց՝
 Շունչէն ժպտուն մայիսի՝
 Հասերուն վրան ըսպիտակ,
 Արօտներուն վրայ, 'րեւուն մէջ հոտաւէտ,
 Ապենինիտանց վայրենի,
 Եւ զագաթին վրայ սեպագեալ զագաթանց
 Զըւարթացած միայն կապոյտ ակքանով,
 Երկնքին, ո՞վ Լէոբարտի, գոչեցի
 Յաւագին քաղցր տողերդ:

Ու տխրութիւնը երբոր
 Սիրատարիկի սրտին՝ սիրով չըսիրուած
 Եւ ոչ մէկէն, այլ խոցոտուած ամէնքէն,
 Կը բացուէր բուռն յորգահեղի քնքրութեամբ —
 Գիշերային գերդ ծաղիկ
 Յանկարծափթիթ՝ որ կը բացուի թովուրթեամբ
 Փուշին՝ ոտտին ընդմէջէն —
 Այն ատեն իմ աչքերէս
 Ա՛րի՛նէ՛ր արցունքը բոցակէզ գէմքիս վրայ:

Եւ ցնծութեանը առջեւ
 Վերըսկըսած զարունին
 Կ'անիծէ՛ր թաքնաթուր՝ ժանտ զօրութիւնն
 Որ է իշխան հասարակաց վըտանդին.
 Կը տեսնէի առէն հանդիս կը փոխուէր
 Զանձրոյթի. խուլ ու պոռոտ
 Աշխարհի մէջ որ տըղու պէս կը ցնծայ,
 Աւազոյն բախտ թուեցաւ ինձ
 Պիշ կաթոգին մահուան մէջ
 Դիտել անվերջ ազատութիւնն ողնչին: